

НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ РОЗРАХУНКІВ ІЗ БЮДЖЕТОМ НА ОСНОВІ ПОДАТКОВОГО АНАЛІЗУ

Розробка податкової політики підприємства за певними параметрами податкового планування передбачає можливість багаторівневого управління. В рамках управління розрахунками із бюджетом, наприклад, підприємство може розробляти політику управління прямими і непрямими податками. Політика управління прямими податками при цьому може включати окремі напрями щодо управління політикою розрахунків за окремими видами податків.

Основою для оптимізації процесів оподаткування на підприємстві є методика економічного аналізу, яка дозволяє визначати економічний результат, який отримує підприємство за різних режимів оподаткування чи за різних методів оптимізації податків. В сукупності наведені положення формують окремий вид аналізу – податковий аналіз.

Предметом податкового аналізу підприємств є процеси оцінки обсягу сплачених податків і платежів, оптимальності методики їх нарахування, а також визначення впливу сплачених податків на показники фінансово-економічної ефективності підприємства. Податковий аналіз виконується в декілька етапів.

Перший етап податкового аналізу передбачає проведення оцінки динамічних показників. Обчислюються базисні і ланцюгові темпи зростання, визначаються фактори, що призвели до чинної ситуації. Другий етап спрямований на оцінку відносної величини податкового навантаження на суб'єкт господарювання. При цьому використовуються розрахункові показники, які вказують на вплив оподаткування на фінансові показники. Третій етап аналізу включає оцінку заборгованості підприємства за податками і зборами в цілому і за структурою. При цьому визначається наступне: за яким видом податку зафіксовано найбільшу заборгованість, в який рік підприємство не змогло сплатити усі податки, які з податків сплачуються із найбільшими складностями, які фактори призводять до затримок з нарахуванням і сплатою податків, які причини порушення фінансової дисципліни по розрахунках із бюджетом. Четвертий етап присвячений визначенню розміру упущеної вигоди від втрати можливості оптимізувати податки і платежі за рахунок пільгових режимів, покращення структури податків чи їх оптимізації. При цьому до уваги беруться тільки легальні способи оптимізації податкового навантаження.

«Процес податкового аналізу базується на податковому законодавстві, що тягне за собою використання нових, властивих податковій сфері, синтетичних і аналітичних показників. Вивчення і вимірювання впливу факторів на величину досліджуваних показників у податковому аналізі здійснюється за допомогою детермінованого факторного аналізу як одноступінчастого, так і багатоступінчастого, динамічного і статичного типу» [1].

Визначення прямих зв'язків у податковому аналізі дозволяють чітко встановлювати вплив факторів на розмір тієї чи іншої величини. В багатьох випадках прямі зв'язки утворюють ланцюг взаємозалежностей. При неможливості встановити прямий зв'язок, використовується стохастичний підхід, в основі якого виявленні непрямих зв'язків. В будь-якому випадку, завдання факторного аналізу полягає у встановленні факторів, які визначають зміну результативного показника. Такий аналіз проводиться у два етапи. На першому визначаються чинники, які впливають на розмір податкового платежу, тоді, як на другому вивчається детальна проблема, яка дозволяє суттєво покращити попередній результат.

Податковий аналіз заснований на використанні двох джерел інформації, що характеризуються самостійністю – бухгалтерські дані, сформовані за правилами бухгалтерського і дані податкового обліку. Різниця між розміром облікованого прибутку, який фіксується відповідно до показників бухгалтерського обліку і того, що визначається в межах податкового законодавства виступає підставою для наявності в системі обліку відстрочених податкових зобов'язань. «Відповідно до Податкового Кодексу України, основними різницями, що тимчасово виникають у звітному періоді, є: різниці при нарахуванні амортизації необоротних активів, різниці при формуванні резервів (забезпечень), різниці при здійсненні фінансових операцій, інші різниці» [2, ст. 138, 139, 140].

Таким чином, для здійснення податкової політики суб'єктом господарювання, йому необхідно проводити аналіз податкової інформаційної бази. При цьому, визначаються два основні напрями такої роботи – аналіз попередніх періодів і прогноз майбутніх періодів. Значна увага при цьому приділяється факторному аналізу, що розглядає аналіз податкових платежів, їх структури і динаміки, аналізу податкового навантаження і заборгованості за розрахунками із бюджетом.

Узагальнюючи, визначимо, що проведення аналітичних дій, спрямованих на розрахунки із бюджетом володіє достатнім потенціалом для оптимізації процесів обліку і має вплив на процеси формування фінансових результатів. Здійснення такого аналізу дає можливість розглянути сукупність податків і зборів через призму можливості їх оптимізації, удосконалення процесу обліку та звітності, їх впливу на фінансовий результат і особливості господарської діяльності.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. UR: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n5121> (дата звернення: 11.04.2020).
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2000 р. №353 (зі змінами та доповненнями).
3. Белова І. М. Завдання та принципи побудови обліку розрахунків з покупцями і замовниками. Сталый розвиток економіки. Хмельницький. 2015. №3(28). С. 217-220.
4. Завитій О.П. Суть контролю в системі управління, його роль та місце у забезпеченні економічної безпеки. Вектори розвитку науки і бізнесу в глобальному середовищі: тренди та перспективи: матеріали Національної науково-практичної конференції [Тернопіль, 7 листопада 2019 р.]. / редкол. : П. Р. Пуцентейло, Р. Ф. Бруханський, Н. П. Чорна [та ін.]. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 18-21 с.